

TOEN

15^e jaargang
nummer 1
maart - 2020

Toen
Tijdschrift Historische Vereniging
Annen

Annen

Distributiebonnen, een van de meest gebate attributen uit de oorlog. In de oorlog begon de voorziening van levensmiddelen en ook andere artikelen, zoals kleding, zoem te stagneren. Veel producten gingen 'op de boel' en konden alleen tegen inlevering van distributiebonnen worden gekocht. Alleen personen met een geldig persoonsbewijs konden een distributiestamkaart krijgen. Hierdoor konden bijvoorbeeld 'onderduikers' geen distributiebonnen verkrijgen, een maatregel om hen van voedselvoorziening af te snijden. Verzetssensen probeerden daarom distributiekantoren te bereven en de buitgemaakte bonnen uit te delen aan mensen met onderduikers in huis.

Van de redactie

Voor u ligt een speciale uitgave van de *TOEN*, het kwartaalblad van de Historische Vereniging Annen. Een speciale uitgave, die helemaal is gewijd aan het thema: '75 jaar Vrijheid Aa en Hunze'. Een oproep in het najaar van 2019 om artikelen, verhalen, foto's, etc. bij de redactie te melden, heeft veel opgeleverd. Zo veel zelfs dat we besloten hebben om een extra dik nummer te maken van 32 pagina's. Bovendien kunnen we ook in het juni-nummer nog artikelen plaatsen die betrekking hebben op het thema '75 jaar Vrijheid'.

Er is nog een reden om te spreken van een speciale uitgave: dit nummer wordt 'huis aan huis' in Annen verspreid! Dit is mogelijk dankzij een subsidie van de gemeente Aa en Hunze. Voor de Historische Vereniging een prachtige gelegenheid om zich aan alle inwoners van Annen te presenteren. Dit biedt ook een unieke gelegenheid om iedereen die nog geen lid is van onze vereniging op te roepen om dit te worden. Dan ontvang u in ieder geval het vervolgnummer in juni, maar daarna uiteraard ook onze gewone uitgaven!

Inhoudelijk is deze *TOEN* helemaal gevuld met gebeurtenissen uit de oorlogsjaren. Een rare periode uit de geschiedenis die ook in Annen zijn weerslag heeft gehad. Met de komst van de Duitse bezetters besloten sommige mensen om de kant van de Duitsers te kiezen en lid te worden van de NSB. Het grootste deel van de Annenaren was echter niet gediend van de Duitse bezetters en sommigen besloten om zich actief te verzetten. Omdat de tegenstelling tussen deze beide uiterste opvattingen letterlijk om leven of dood ging, leidde dit ertoe dat er een breuk ontstond in de verhouding tussen de mensen van deze beide groepen. Tegenstellingen liepen hierbij soms dwars door families heen

en het is duidelijk dat in 1945 met de bevrijding deze wonden niet opeens waren verdwenen. Sterker nog, tot op de dag van vandaag zijn de effecten van deze gebeurtenissen uit de oorlog nog merkbaar. In die zin zou je kunnen stellen, dat voor veel mensen het jaar 1945 nog niet echt als het jaar van de bevrijding werd ervaren.

We openen deze uitgave met een artikel van Bert Staats. Hij heeft veel onderzoek gedaan naar de gebeurtenissen uit de oorlogstijd in Annen, getuige zijn boek *Annen 1940-1945*.

Verder bevat deze *TOEN* verhalen, die een goed beeld geven van alle facetten van het dagelijkse leven in deze oorlogsperiode. Zo lezen we dat Harmanus Klaas Westerhof als één van de eerste Nederlandse militairen is gesneuveld bij de Duitse inval.

Om aan de verplichte tewerkstelling in Duitsland te ontkomen besloten veel mannen om onder te duiken. Zo ook Tinus Klinkers en we lezen hoe het hem verging in die tijd.

Voor de vaste rubriek *Wie zijn dit ook alweer?* werd ons een unieke foto ter hand gesteld.

Sommige mensen - zoals Lammert Venema - werden gedwongen om te werken voor de beruchte Organisatie TODT om bijvoorbeeld tankgrachten te graven. Door een noodlottig ongeval kwam hij om het leven.

De oorlog had ook zijn weerslag op het verloop van een schoolreisje, dat nogal abrupt eindigde.

Hendrik Hommes werkte bijna twee jaar als 'dwangarbeider' in Duitsland en we lezen zijn ervaringen gedurende deze zware tijd.

Het laatste artikel beschrijft de herinneringen van twee Anner meisjes, die bij het begin van de oorlog zes jaar oud waren. We lezen, dat de dagelijkse omstandigheden voor de mensen steeds moeilijker werden, naar mate de oorlog langer duurde.

Kortom, deze speciale uitgave geeft een genuanceerd beeld van het leven van de bewoners van Annen in de jaren 1940-1945.

Tenslotte willen de Historische Vereniging en de redactie van *TOEN* de gemeente Aa en Hunze bedanken voor haar financiële ondersteuning, waardoor deze *TOEN* 'huis-aan-huis' in Annen kan worden verspreid. Ook zijn wij dank verschuldigd aan Bert Staats en Uitgeverij Drenthe voor hun toestemming om illustraties te mogen gebruiken uit het boek *Annen 1940-1945*.

KOPREGEL

Annen, 1 maart 2020

Beste Annenaren,

Het is zondag en had uit een brief van huis vernomen dat je ook in Duitsland zit. Nu dat is slimmer dan dat ik hier zit. Toen ik dat hoorde heb ik geschreven. Ze zouden mij je adres sturen dan wou ik je eens schrijven en dat heb ik nu ontvangen. Nou jong wij hebben in Hamburg wel zo veel beleefd dat durf ik je allemaal niet te schrijven. We zaten daar met 50 man binnen. Hier met nog 5 waar die anderen alleboerderij van 8 bunder helemaal alleen. Dat is ook wat. Maar ik zeg maar zo tis beter bij de boer als in een 'dagkamp'. Ik ben te minste nog goed gezond. Wat ik ook van jouw hoop. Hoe is het moet je daags ook nog werken en wat voor werk moet je doen je moet mij ook maar eens schrijven. Met een week of vijf zes gaan ik met verlof dan kan ik de groeten nog even bij je thuis doen. Want ze schreven me dat je nog geen brief ontvangen had ik moest je nog even de groeten doen van je vrouw en kinderen

Ik ben AlRad en de redactie van het tijdschrift Toen bijzonder erkentelijk voor het totstandbrengen van dit bijzondere nummer voor alle Annenaren.

Anno Wietze Hiemstra,
Een Friese burgemeester
in 't Olde Lantschap

Mocht u belangstelling voor deze uitgave hebben dan kunt u contact opnemen met de secretaris van de Historische Vereniging Annen: secretaris@annentoen.nl